

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskerens Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

JELLING STATSSEMINARIUM

I UNDERVISNINGSAARET

1905—1906

AARSBERETNING,

UDGIVEN I SOMMEREN 1906

AF

SEMINARIETS FORSTANDER.

VEJLE

VEJLE AMTS FOLKEBLADS BOGTRYKKERI

1906

I. Endelig Afgangsprøve 1905.

Til sidste Del af Skolelærereksamen, der afholdtes paa Seminariet fra den 8. Maj til den 8. Juli, indstilledes 23 Elever, som bestod Eksamen med følgende Hovedkarakterer: 4 ug÷, 3 mg+, 9 mg, 7 mg÷. Omstaaende Liste viser Udfaldets Enkeltheder:

Dimittendernes Navne.	Lærerprøvens Iste Del i 1904.						
	Tegning.	Skrivning.	Regning.	Matematik.	Naturlære.	Naturhistorie.	Geografi.
1. Andersen, Guntav Adolf	mg+	mg.	ug÷	mg÷	mg.	mg.	mg+
2. Christiansen Kjær, Jens Christian	mg+	mg÷	ug÷	ug÷	ug.	ug÷	ug÷
3. Dalsgaard-Hansen, Andreas Kristian	ug.	mg÷	ug.	ug.	ug.	ug.	ug÷
4. Hasseriis, Frode Jensen	ug.	mg.	ug÷	ug.	ug.	ug.	ug÷
5. Jensen, Jens Kristian	ug÷	mg÷	ug.	mg÷	mg+	ug÷	mg+
6. Jessen, Axel Zoffmann	mg.	mg÷	mg+	mg+	mg+	mg÷	mg+
7. Klausen, Andreas	ug÷	mg÷	ug÷	mg.	ug÷	mg.	mg÷
8. Knudsen, Axel Nørregaard	mg+	mg.	ug.	g+	ug÷	ug.	ug÷
9. Knudsen, Knud Laurids	mg.	mg.	mg.	mg.	ug÷	ug÷	mg.
10. Kristensen Krog, Kristian	mg÷	g+	ug÷	mg.	mg÷	ug÷	mg÷
11. Kristensen, Kr. Regnar Immanuel	mg+	mg.	ug.	ug.	ug.	ug÷	mg+
12. Lauridsen, Jens Nicolai Sand	ug÷	mg.	ug.	ug.	ug.	ug.	mg+
13. Nørgaard, Hans Hansen	g.	mg+	g.	mg.	mg+	ug.	mg.
14. Pedersen, Sigurd	ug÷	mg.	mg+	ug.	mg÷	mg+	g+
15. Rand, Marius	mg.	ug÷	ug.	mg+	ug.	ug.	ug÷
16. Rand, Ove	mg+	mg+	mg.	mg+	ug.	ug÷	mg+
17. Rasmussen, Laurits Emil Marius	mg.	mg.	mg+	ug.	mg+	g+	ug÷
18. Rasmussen, Jens	ug.	mg.	ug÷	mg+	ug.	ug.	mg+
19. Rasmussen, Thøger	ug÷	mg+	mg+	mg.	ug÷	mg÷	g+
20. Ring, Olaf Sørensen	mg+	mg.	mg+	mg+	ug÷	ug÷	ug÷
21. Stæhr, Johan Andreas	ug.	ug÷	ug.	ug.	ug.	ug÷	ug.
22. Sørensen, Johan Frederik Karl	mg+	mg.	mg÷	g+	mg.	mg÷	mg÷
23. Sørensen, Søren Hansen	mg+	mg+	mg+	ug.	ug.	ug.	ug.

Anm. Religion og Praktisk Skolegerning regnes dobbelt.

Lærerprøvens 2den Del i 1905.

Gymnastik.	Sang og Musik.	Historie.	Dansk, skriftl.	Dansk, mundtl.	Religion.	Pædagogik.	Praktisk Skolegerning.	Form og Orden i skriftl. Arb.	Antal Points.	Hovedkarakter.	Orgelspil.
g+	mg÷	mg.	mg÷	mg.	mg.	mg÷	mg÷	mg+	122 ¹ / ₃	Mg.	mg÷
mg÷	g+	ug÷	mg÷	mg+	mg.	mg.	mg.	mg.	17 ² / ₃	Mg.	
mg.	mg÷	ug.	mg+	ug÷	ug÷	ug÷	ug÷	mg+	136	Ug÷	
ug÷	ug÷	mg+	mg.	mg+	mg+	mg+	ug÷	ug÷	136 ¹ / ₃	Ug÷	mg.
mg÷	g.	mg+	mg÷	ug÷	mg.	ug÷	mg.	mg.	126	Mg.	
g÷	g+	mg÷	mg+	g+	mg÷	g÷	mg÷	mg.	112	Mg÷	g.
mg.	mg.	mg.	mg÷	ug.	mg.	mg÷	mg+	mg+	127 ¹ / ₃	Mg.	mg÷
mg÷	g+	mg+	mg.	mg+	mg÷	mg÷	mg÷	mg.	123 ² / ₃	Mg.	
mg÷	g÷	g.	mg÷	mg.	g+	g.	g+	mg+	113 ¹ / ₃	Mg÷	
g+	g.	mg.	g+	ug÷	mg÷	mg÷	mg.	mg÷	117 ¹ / ₃	Mg÷	
g+	—	g+	g+	mg.	g+	mg.	g+	mg+	114 ¹ / ₃	Mg÷	
mg+	ug÷	mg+	mg÷	mg.	mg+	mg+	mg÷	mg+	131 ² / ₃	Mg+	mg+
mg.	g.	mg+	mg.	ug÷	mg÷	ug÷	g+	ug÷	120	Mg.	
mg.	g+	mg+	mg÷	mg+	mg.	mg+	mg÷	mg+	124 ¹ / ₃	Mg	
mg.	mg÷	mg+	mg.	ug÷	mg+	mg+	mg.	mg+	132 ¹ / ₃	Mg+	
mg÷	mg.	mg÷	mg.	ug÷	mg.	mg+	mg+	mg+	131	Mg+	
g+	—	mg.	g.	mg.	mg.	mg+	mg÷	mg+	116	Mg÷	
mg.	g.	mg+	mg.	ug	mg÷	mg÷	mg÷	mg+	126 ² / ₃	Mg.	g+
mg.	ug.	g.	mg÷	mg÷	g.	mg.	mg÷	ug÷	119	Mg÷	g.
mg÷	ug÷	mg.	mg.	mg+	g+	mg÷	mg+	ug÷	127 ¹ / ₃	Mg.	mg+
mg+	mg.	ug.	mg+	ug÷	mg+	ug÷	ug÷	ug.	138 ¹ / ₃	Ug÷	
mg÷	g+	g+	mg÷	mg.	g+	mg÷	mg÷	mg+	114 ² / ₃	Mg÷	
mg.	mg+	ug.	mg÷	ug	ug÷	ug÷	mg.	mg+	135	Ug÷	mg÷

II. Seminariets Lærere.

Under 13. Februar 1906 er konstitueret Lærer ved Seminariet J. P. N. Stenvang bleven fast ansat som Seminarielærer.

Fagfordelingen har været saaledes:

1. Forstanderen, Pastor H. Skat Rørdam: Religion (Troslære og Bibelforklaring), Pædagogik og praktiske Øvelser. Kirkehistorie i I. Kl. .... 18 *Timer*.
2. Lærer K. M. Kristjansen: Sang og Musik samt Hovedregning i II. Kl. .... 24 *Timer*.
3. Lærer H. J. Marius Sørensen: Dansk i III. Kl., Historie og Geografi ..... 20 *Timer*.
4. Lærer Albert Jensen: Matematik, Naturlære, Naturhistorie, Tegning i II. Kl. og praktiske Øvelser
23 *Timer*.
5. Lærer J. P. N. Stenvang: Gymnastik, Legemslære, Skrivning og Regning, undtagen Hovedregning i II. Kl. (tillige Gymnastiklærer i Jelling Skole)
24 *Timer*.
6. Lærer J. H. Vernersen: Dansk, Bibelhistorie, Bibelforklaring og Tegning i I. Kl., Dansk og Bibelhistorie i II. Kl. .... 18 *Timer*.
7. Førstelærer ved Jelling Skole A. E. Johansen vejleder Eleverne i praktisk Skolegerning (se Side 18).

Oversigt over Time- og Fagfordelingen.

Fag.	I. Kl.	II. Kl.	III. Kl.
Gymnastik	3	3	4
Sang	2	2	2
Tegning	2	2	
Skrivning	2	2	
Regning	2	2	
Matematik	3	4	
Naturlære	3	3	
Naturhistorie	3	3	
Geografi	2	2	
Historie	3	2	3
Religion (Troslære og Bibelforklaring)	2	1	6
Religion (Bibel- og Kirkehistorie) ..	2	3	
Praktiske Øvelser			8
Dansk	5	4	6
Pædagogik	1	2	4
Fysiologi			2
Ialt...	35	35	35

Største Delen af Aaret er der undervist i Kridttegning 2 Timer ugentlig.

Desuden er der en Eftermiddag ugentlig i 2—3 Timer holdt skriftlige Øvelser i de Fag, hvori der ved Eksamen aflægges skriftlig Prøve.

I Musik er der undervist 17 Timer ugentlig, 11 i Violinspil og 6 i Orgelspil; III. Klasse 6, II. Klasse 5 og I. Klasse 6 Timer. 8 af disse Timer har ligget udenfor Timeplanen.

Udenfor Undervisningstiden har Elever af samtlige Klasser læst Tysk hos Seminarielærer Vernersen, Engelsk hos Seminarielærer Jensen.

III. Seminariets Elever.

Ved Oprykningsprøven til II. Klasse 1905 var der af Klassens 27 Elever 1, der ikke bestod Prøven, og 1, der ikke opflyttedes. Begge disse forlod Seminariet.

Optagelsesprøven afholdtes 22.—24. Juni. Der indstillede sig til I. Klasse 44, hvoraf 30 optoges, 5 bestod ikke. Til Mellemlassen indstillede sig 2, som begge optoges.

Undervisningsaaret begyndte med 86 Elever; 1 af I. Klasse udgik i September Maaned; for Tiden er der altsaa 85 Elever, fordelte saaledes:

III. Klasse	29
II. Klasse	27
I. Klasse	29

Ældste Klasse,

indstillet til Lærereksamens 2den Del i Sommeren 1906:

1. Bangsgaard, Anton, Grurup, Thisted Amt, f. 1885.
2. Bratlund, Fr. Herman A., Aasted S., Hjørring A., f. 85.
3. Buch, Hans Christian, Skærbæk, Sønderjylland, f. 83.
4. Christensen Lund, Jens Joh., Halling S., Aarhus A., f. 77.
5. Elmer, Ferdinand Peter, Karise S., Præstø A., f. 83.
6. Frederiksen, Christian, Horsens, Aarhus A., f. 84.
7. Gellert, Christian Clausen, Fredericia, Vejle A., f. 84.
8. Hansen, Joh. Frederik Braae, Aarhus, f. 85.
9. Hansen, Robert Viggo, København, f. 82.

10. Hvid, Niels Poulsen, Linde, Randers A., f. 84.
11. Højlund, Thomas, Tiset S., Aarhus A., f. 85.
12. Jensen, Andreas Georg, Vonsild S., Vejle A., f. 80.
13. Johnsen, Aage Gravenhorst, Jelling S., Vejle A., f. 84.
14. Koefoed, Svend Tage, Nykøbing, Thisted A., f. 85.
15. Kolding, Kristen Kristensen, Velling S., Ringkøbing A., f. 80.
16. Kudahl, Jens Christian, Sevel S., Ringkøbing A., f. 83.
17. Nielsen, Kristen Steffen, Give S., Vejle A., f. 83.
18. Nyegaard, Søren P. M., Vive S., Aalborg A., f. 85.
19. Olsen, Hans Olaf N, Indslev S., Odense A., f. 85.
20. Petersen, Axel Hjalmar, Aarhus, f. 85.
21. Petersen, Hans Chr., Hundslund S., Aarhus A., f. 85.
22. Petersen, Jens Otto, Als S., Aalborg A., f. 85.
23. Rasmussen, Georg Laurits, Aarhus, f. 85.
24. Schjøth, Thorvald, Jelling S., Vejle A., f. 85.
25. Stephansen, Ebbe Jensen, Give S., Vejle A., f. 85.
26. Sørensen, Jens Anton, Ødum S., Randers A., f. 85.
27. Vammen, Simon Jens, Klejtrup S., Viborg A., f. 84.
28. Westergaard, Hans Simon, Gamborg S., Odense A., f. 84.
29. Wrang, Claus Clausen, Lyø, Svendborg A., f. 85.

Anden Klasse,

indstillet til Skolelærereksamens 1. Del i Sommeren 1906:

1. Aalling, Kristen Nielsen Jensen, Malt S., Ribe A., f. 83.
2. Arndal, Niels Kristian, Strelluf S., Ringkøbing A., f. 84.
3. Balle, Johannes Valdemar Lauridsen, S. Omme, Vejle A., f. 86.
4. Bjerregaard, Anders Kristian, Hvejsel S., Vejle A., f. 86.
5. Dissing, Kristian, Andst S., Ribe A., f. 79.
6. Frellsen, Aage Ejnar, Mariager, Randers A., f. 84.
7. Gerald, Niels Mogensen, Sneum, Ribe A., f. 85.
8. Hansen, Hans Helmer, Sindbjerg S., Vejle A., f. 86.
9. Jensen, Anders Peter Emanuel, Aarhus, f. 86.
10. Jensen, Jens Antonius, Hassing S., Thisted A., f. 85.

11. Jensen, Søren Ammitzbøl Markus, Vistoft S., Randers A., f. 86.
12. Juhl, Peter, Kolding, Vejle A., f. 86.
13. Kjær, Frede Christian Martin, Aalum S., Randers A., f. 83.
14. Knudsen, Magnus, Tyrsted S., Vejle A., f. 86.
15. Kristensen, Kristen Bach, Hunstrup S., Thisted A., f. 86.
16. Madsen, Asger, Østbirk S., Aarhus A., f. 86.
17. Majgaard, Kristian Bertel, Sahl S., Ringkøbing A., f. 86.
18. Munck, Richard, Starup S., Vejle A., f. 86.
19. Petersen, Viggo, Viborg, f. 86.
20. Poulsen, Lars, Hørdum S., Thisted A., f. 77.
21. Rasmussen, Jacob Valdemar, Nakskov, Maribo A., f. 86.
22. Ring, Knud Sørensen, Jelling S., Vejle A., f. 82.
23. Søby, Bertel Magnus, Rind S., Ringkøbing A., f. 84.
24. Sørensen, Johannes Michael, Nakskov, Maribo A., f. 86.
25. Sørensen, Karl Kristian Julius Aksel, Albøge S., Randers A., f. 86.
26. Thomsen, Gregers Peter, Nordby, Fanø, Ribe A., f. 86.
27. Thomsen, Søren, Jelling S., Vejle A., f. 86.

Elevernes Hjemstavn:

Vejle	Amt ...	24
Randers	— ...	7
Odense	— ...	4
Ringkøbing	— ...	6
Viborg	— ...	3
Aarhus	— ...	12
Aalborg	— ...	3
Thisted	— ...	6
Frederiksborg	-- ...	1
Holbæk	— ...	1
Sorø	— ...	2

Præstø	Amt ...	2
Ribe	— ...	7
Hjørring	— ...	2
Svendborg	— ...	1
Maribo	— ...	2
København		1
Sønderjylland.....		1

Faderens Stilling :

Lærer.....	26
Gaardmand.....	18
Husmand.....	7
Haandværker.....	23
Andre Stillinger.....	11

Elevernes Alder (det fyldte Aar 1ste Juni 1906) i de forskellige Klasser :

Aar.	I. Kl.	II. Kl.	III. Kl.	I alt.
18	4			4
19	17	7		24
20	3	11	9	23
21	2	3	8	13
22	1	2	6	9
23		1	2	3
24		1	1	2
25	1		1	2
26			1	1
27		1		1
28	1	1		2
29			1	1

Undervisningspengene er 40 Kr. aarlig. Lærersønner er fritagne. Uformuende Elever faar, især i de to ældste

Klasser, ved Ministeriets Bevilling i Reglen Betalingen nedsat til det halve. Nedsættelse har i Undervisnings-aaret 1905—1906 været tilstaaet 21 Elever.

Til Understøttelse for trængende Elever paa Jelling Seminarium blev for nævnte Finansaar bevilget 5300 Kr., hvilke, efter Indstilling fra Seminariet, af Ministeriet fordeltes saaledes:

Tredje Klasse 2650 Kr.
6 fik hver 200 Kr.
7 » » 150 »
4 » » 100 »
Anden Klasse 1850 Kr.
3 fik hver 150 Kr.
14 » » 100 »
Første Klasse 800 Kr.
8 fik hver 100 Kr.

Denne Understøttelse søges og gives først, naar vedkommende er optaget paa Seminariet, og udbetales sædvanlig ved 1. Marts og 1. Juni.

Desuden har adskillige faaet Understøttelse af Amtsskoleraadet i deres Hjemstavn, medens dog flere Amter intet bevilger til dette Formaal.

Af Garvermester C. W. Geriches Legat har 2 af Seminariets Elever faaet hver 1 Portion paa 200 Kr.

Eleverne bor omkring blandt Byens Befolkning; Betaling for Bolig, Kost og Brændsel er 350—400 Kr.; uden for Byen noget billigere; mange lejer dog kun Bolig og Brændsel, holder sig selv med tør Kost og spiser Middagsmad andre Steder.

Der ydes Eleverne fri Lægehjælp, men ikke fri Medicin. Sundhedstilstanden har været ret god.

IV. Undervisningen.

Det nye Undervisningsaar begyndte den 23. August 1905. Undervisningen, der vedvarer til 9. Juni 1906, har været indrettet efter de derom af Ministeriet givne Bestemmelser og omfatter følgende enkelte Fag:

1. Gymnastik.

Gymnastikhaandbogen og Gymnastikreglement for Hæren og Flaaden er lagt til Grund for Undervisningen i praktisk Gymnastik og Boldspil i alle 3 Klasser. — III. Klasse har læst Anatomi, Fysiologi og Gymnastikteori efter samme Bøger og efter P. la Cour: Menneskelegemets Bygning til S. 99, og læst frit efter K. A. Knudsen: »Grundsætninger for Gymnastikundervisning« og »Øvelse-lære«. Udarbejdelse af Timesedler er indøvet paa Klassen og hjemme. — En Del af Skoleaaret har Klassens Elever efter Tur undervist Drengene i Børneskolen under Tilsyn og Vejledning. I Sommerhalvaaret er en Del af Gymnastiktimerne anvendt til Boldspil paa en dertil lejet Plads nær ved Seminariet. Den 9. Marts 1906 inspiceredes Undervisningen af Hr. Gymnastikinspektør K. A. Knudsen.

2. Sang og Musik.

Sang. 1. Kl. Øvelser i Tonetræfning (Nodelæsning) foretaget i Kor og enkeltvis efter H. Toftes »Nodelæs-

ning« til 101 og sammes »Melodibog« til 31; mange fri Øvelser efter Nodetavlen, idet der er gaaet frem efter det belgiske Sangsystem. Molskalaen forklaret og indøvet.

2. Kl. Fortsat efter Toftes »Nodelæsning« til 186 og sammes Melodibog til 123.

3. Kl. Fortsat med Træffeøvelser, ligeledes med Teori. Korsvarene indøvet, ligesaa den kromatiske Skala. Resten af Salmemelodierne og Fædrelandssangene lært, og hele Stoffet gennemgaaet paa ny.

I Violinspil er Eleverne af de forskellige Klasser øvet i Hold; for nogles Vedkommende lettere Duetter, Etuder og lignende. I yngste Klasse er der væsentlig gaaet frem efter H. Toftes Violinskole. En Del af Aaret har Eleverne spillet en-, to-, tre- og firstemmig i Hold, 8—9 samtidig.

Med en Sangforening, hvori Elever fra alle Klasser, har Læreren en Del af Aaret holdt ugentlige Øvelser.

I Orgelspil er begyndt med Attrups Orgelskole og derefter Koralspil, hvilket har udgjort det meste af Øvelserne. De fremmeligste Elever har spillet Præludier af Attrup, Jung o. fl.

3. Tegning.

1ste Kl. Tegning efter Vægtavler, Traadfigurer og Klodser.

2den Kl. Tegning efter Klodser, Brugsgenstande, udstoppede Dyr, Kranier m. m.

4. Skrivning.

Overintendant Jørgensens Skrivesystem er fulgt i begge Klasser.

5. Regning.

1ste Kl. §§ 1—9 i Bertelsens Regnebog gennemgaaet, deraf § 7 ved skriftlig Behandling i Hjemmet. Ved Hovedregning er V. Petersen & Vogel Jørgensen: »Op-

gaver i mundtlig Regning« og J. H. Trahns Hovedregningsopgaver brugt.

2den Kl. §§ 9 og 11—14 i Bertelsens Regnebog gennemgaaet; blandede Opgaver regnet hjemme. Ved skriftlig Regning paa Klassen løst en hel Del Eksamensopgaver. Hovedregning med nogen Benyttelse af V. Petersen & Vogel Jørgensen: »Opgaver i mundtlig Regning« og efter dikterede Opgaver samt en Del Øvelser i Tal-færdighed.

6. Matematik.

1ste Kl. I Aritmetik er gennemgaaet J. Petersens »Aritmetik og Algebra I«, og i Geometri sammes »Elementær Plangeometri« indtil den retvinklede Trekant.

2den Kl. J. Petersens »Aritmetik og Algebra II« og Resten af sammes Geometri gennemgaaet. Hoüels Logaritmetabel er benyttet.

I begge Klasser er der givet mange passende Opgaver, dels til Løsning paa den sorte Tavle og dels til skriftlig Behandling. J. Petersens, S. Larsens og fleres Opgavesamlinger er benyttet.

7. Naturlære.

1ste Kl. Efter K. Schmidts »Mindre Lærebog i Fysik« gennemgaaet indtil Magnetismen.

2den Kl. Resten af Schmidts Lærebog er gennemgaaet.

Seminariets Samling benyttet ved Undervisningen i begge Klasser. Mange Opgaver er løst, især efter A. Hjuler: Fysiske Opgaver.

8. Naturhistorie.

1ste Kl. Hvirveldyrene er gennemgaaet med Boas: »Dyrerigets Naturhistorie« som Grundlag og med stadig Benyttelse af Seminariets Samling. Desuden er brugt W. Sørensens Supplement til Naturhistorien. Fra Midten af April er Tiden især anvendt til Botanik, hvoraf der efter

E. Warming: »Plantelivet« er gennemgaaet Formlæren og de vigtigste Tokimsplanter.

2den Kl. De lavere Dyr gennemgaaet paa samme Maade som i 1ste Kl. I Botanik gennemgaaet Resten af Systemet samt Plantens indre Bygning og Liv.

Nogle Timer er anvendt til Kemi, for at Eleverne kan forstaa Stofskiftet hos Planter og Dyr.

Med begge Klasser foretages i Sommertiden hyppige botaniske Ekskursioner. Rostrups Flora benyttes.

9. Geografi.

1ste Kl. Efter P. Dahlbergs større Lærebog gennemgaaet Europa med Undtagelse af Norge og Sverige. Danmarks Geografi efter Thye og Dahlbergs Lærebog.

2den Kl. Med Dahlbergs Bog som Grundlag gennemgaaet de fremmede Verdensdele; en udførligere Fremstilling af den fysiske Geografi.

10. Historie.

1ste Kl. Efter Joh. Ottosen og Ludv. Schmidts Lærebog er gennemgaaet indtil Afsnittet »Tyskland opløses i mange Stater.«

2den Kl. Efter samme Lærebog gennemgaaet indtil Enevældens Tidsalder.

3dje Kl. Med samme Lærebog som Grundlag er Historien gennemgaaet fra 1660 til Nutiden.

I alle Klasser foredrages visse Afsnit udførligt.

11. Dansk.

1ste Kl. 2 Timer hveranden Uge anvendt til Stile over meget lette Opgaver: Genfortællinger, Beskrivelser, historiske og geografiske Skildringer, korte Ordsprogsforklaringer o. lign., og 1 Time til Diktat hveranden Uge; desuden er der skrevet nogle Hjemmestile. Der er i alt skrevet 23 Stile. Bøjningslæren og en Del af Sætningslæren er gennemgaaet med Benyttelse af Schneekloths Sproglære, og Sætningslæren indøvet gennem Ana-

lyse. Ved Læseøvelserne er Agerskov og Rørdams Læsebog benyttet.

2den Kl. Til Øvelse i Læsning brugt Sigurd Müllers Haandbog; Sætningslæren, Lydlæren og Orddannelseslæren gennemgaaet med Schneekloths Sproglære som Grundlag; der er meddelt en kort Oversigt over det danske Sprogs Historie samt Landsmaalene. En Stil hveranden Uge, i alt 13.

3dje Kl. Øvelse i Læsning fortsat ved Anvendelse af Sigurd Müllers Haandbog samt Borchsenius og Winkel Horns »Hovedværker«. Der er i alt skrevet 14 Stile.

Litteraturhistorien er foredraget i 4 a 5 ugentlige Timer. Eleverne har læst F. Rønnings Litteraturhistorie.

I alle Klasser er oplæst dels mindre Prøvestykker, dels hele Værker af danske og norske Digtere.

12. Religion.

1ste Kl. Det gamle Testamentes Bibelhistorie indtil Rigets Deling er læst efter Ludv. C. Müllers Bibelhistorie, 5te Udgave; det ny Testamentes Bibelhistorie indtil Langfredag efter samme Bog. Efter Fr. Nielsen: Ledetraad i Kirkens Historie er gennemgaaet Oldtiden; Palæstinas Geografi mundtlig.

I Bibelforklaring er gennemgaaet Mattæos-Evangeliet.

2den Kl. Gl. Testamentes Bibelhistorie fra Rigets Deling er læst efter Ludv. C. Müllers Bibelhistorie; af det ny Testamentes Bibelhistorie er Lidelseshistorien og Apostlenes Gerninger læst efter samme Bog. Kirkens Historie i Middelalderen efter Fr. Nielsens Ledetraad. I Bibelforklaring er gennemgaaet Esaj. 1—12, Salme 22 og Talerne i Johannes Evangeliet.

3dje Kl. Af ny Test. er Romerbrevet gennemgaaet og forklaret. Der er meddelt en Oversigt over de bibelske Bøgers Indhold og Historie. Den kristelige Troslære er gennemgaaet i Foredrag, Samtale og eksaminatorisk; Rørdams: »Den kristelige Lære« er benyttet som Haand-

bog. Kirkens Historie efter Reformationen gennemgaaet efter Fr. Nielsens Ledetraad. Der er skrevet Stile over religiøse Emner.

13. Pædagogik.

1ste Kl. I Foredrag er Kroman: »Grundtræk af Sjælelæren« Side 1—48 gennemgaaet.

2den Kl. Hele Psykologien gennemgaaet efter Kroman: »Grundtræk«.

3dje Kl. Opdragelseslæren gennemgaaet dels i Foredrag, dels under Samtaler og eksaminatorisk. Der er skrevet Stile over pædagogiske Spørgsmaal. Læren om det menneskelige Legems Bygning og Livsvirksomheder er gennemgaaet.

14. Praktisk Skolegerning.

Elevernes Uddannelse i praktisk Skolegerning foregaar i det væsentlige i Jelling Børneskole. Denne tæller 150 Børn, der er fordelt i 5 Klasser og undervises af 2 Lærere og 1 Lærerinde; Hverdags-Skolegang, de tre Klasser Kl. 8—11 eller 12, de to Kl. 1—5.

3dje Kl. Elevernes praktiske Uddannelse er i denne Klasse foregaaet ad tre Veje:

1. Indtil December Maaned har 2 Elever skiftevis overværet Undervisningen i Børneskolen for at lære Skolens Ordning og Undervisningens Gang at kende gennem Skolens forskellige Klasser.

2. Eleverne har, dels paa Seminariet med et mindre Hold Børn under Seminarielærernes Vejledning (3 Timer ugentlig), dels i Børneskolen med en hel Børneklasse under Førstelærerens Ledelse (4 Timer ugentlig) faaet Øvelse i efter Forberedelse med Børnene at gennemgaa bestemte Opgaver, hentede fra alle Skolens Fag.

3. Endelig har Eleverne i Timer, der ligger udenfor Seminariets Undervisningstid, haft Lejlighed til gennem hele Skoleaaret, 1—3 Timer ugentlig paa egen

Haand at forestaa en Børneklases Undervisning. De har saaledes besørget Undervisningen i Historie, Geografi, Dansk, Sang, Anskuelsesøvelser og Regning i 2den Børneklasse, i Dansk, Geografi, Historie, Naturhistorie og Regning i 3dje Børneklasse — alt under Førstelærerens og Seminarieforstanderens Overtilsyn.

Det tilføjes, at Eleverne, fordelt i Hold, i 2 ugentlige Timer er bleven øvede i Kridttegning, samt at de under Forstanderens Vejledning har skrevet Dispositioner.

V. Forskellige Meddelelser.

Udtog af Seminariets Regnskab 1905—1906.

Indtægt.

1. Overført fra forrige Finansaar.....	1094 Kr. 04 Ø.
2. Tilskud fra Seminariefonden	52151 — 00 —
3. Elevernes Undervisningspenge	1806 — 59 —
4. Ekstraordinær Indtægt	10 — 00 —
	Ialt 55061 Kr. 63 Ø.

Udgift.

1. Lønninger	16925 Kr. 00 Ø.
2. Honorarer	3764 — 00 —
3. Pensioner	250 — 00 —
4. Bibliotek og videnskabelige Apparater	819 — 31 —
5. Hovedstandsættelser*)	27866 — 04 —
6. Vedligeholdelse af Bygninger	499 — 89 —
7. Vedligeholdelse af Inventar m. m..	1484 — 63 —
8. Brændsel og Belysning	894 — 50 —
9. Skatter og Afgifter	73 — 54 —
10. Forskellige og ekstraordinære Udgifter	1559 — 24 —
Overført til Finansaaret 1906—07 .	925 — 48 —
	Ialt 55061 Kr. 63 Ø.

*) Opførelse af en Nybygning indeholdende Musiksal, Naturfagsklasse, Badeanstalt og Omklædningsrum, Ændring af Gymnastiksalen m. m. og Opførelse af en Bolig til Seminariets Opsynsmand.

VI. Opgaver ved skriftlig Examen 1.—4. Maj 1906.

Til 2den Del.

1. *Religion* (4 Timer). At udvikle de forskellige Kirkesamfunds Stilling til den hellige Skrift.

2. *Dansk Stil* (4 Timer). Hvilke Begivenheder er det især, som vil gøre Aaret 1905 til et mindeværdigt historisk Aar?

3. *Pædagogik* (4 Timer). Lærernes (Lærerindernes) Uddannelse.

4. *Disposition* (4 Timer). Den anden Bøn i Fader-
vor: Tilkomme dit Rige.

5. *Gymnastik* (2 Timer). Skriv en Timeseddel til 10 Aars Børn, der er underviste i Gymnastik fra deres Skolegangs Begyndelse.

Leg-lignende Øvelser maa anvendes.

Indsæt paa passende Steder i Timesedlen 2 Lege.

Gymnastiksalen tænkes fuldstændig udstyret med Redskaber.

Til 1ste Del.

1. *Regneopgave Nr. 1* (3 Timer). Et cylindrisk Kar af Træ (Vægtfylde $^{10}/_{11}$) er, indvendig maalt, 14 Tommer

højt med en Radius paa $3\frac{1}{2}$ Tommer. Det lukkes foroven med et cylindrisk Laag, hvis Rand ligger i Forlængelse af Karrets ydre krumme Overflade, og Træets Tykkelse er saavel i dette som i Bunden og paa Siderne $0\frac{3}{8}$ Tommer.

I. Hvor meget vejer Karet, fyldt med Mælk (Vægtfylde $\frac{12}{11}$)?

II. Hvor stor er Vægtfylden af det fyldte Kar?

III. Hvis Radius og Træets Tykkelse blive uforandrede, hvor stor skal da Karrets indvendige Højde være, for at det, fyldt med Mælk, kan have en Vægtfylde $= \frac{23}{22}$.

1 Kubiktomme Vands Vægt sættes til $3\frac{5}{8}$ Kvint;
 $\pi = \frac{22}{7}$.

Faciterne udtrykkes med 3 rigtige Decimaler.

Besvarelsen maa ved hver Opgave gives saa udførlig, at Fremgangsmaaden tydeligt ses.

2. *Regneopgave Nr. 2* (3 Timer). A køber i England en Ladning Kul paa 6604 danske Tønder til en Vægt af 288 Pund pr. Tønde og med 10 Maaneders Kredit. Han betaler imidlertid kontant, hvorved der afkortes ham $8\frac{4}{7}$ pCt. p. A. af den akkorderede Betaling, og A har nu Kullene til en Pris af $14\frac{1}{9}$ sh. pr. Ton.

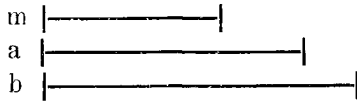
I. Hvad skulde han uden Afkortning have betalt i danske Penge for 1 Tønde?

Sammen med andre Udgifter kom Kullene derefter til at staa A i 12398_{,24} Kr. Han fører Ladningen til Rusland, hvortil Fragten koster ham $6\frac{1}{4}$ Øre pr. Centner, og han maa i Told svare $\frac{1}{3}$ Rubel pr. Berkowetz, hvorefter han sælger Kullene til en saadan Pris, at hans Nettofortjeneste udgør 83 pCt. af Forskellen mellem Salgsprisen og hans Udlæg (12398_{,24} Kr. + Fragt og Told), medens Resten af denne Forskel, nemlig 680 Kr., medgik til Losning.

II. Hvad fik han i russiske Penge for 1 Tønde Kul?

(1 Lst. = 20 sh. = 18₂₀ Kr.; 1 Ton = 2032 danske Pund; 1 Berkowetz = 325 danske Pund; 1 Rubel = 2 Kr. 83 $\frac{1}{3}$ Øre).

3. *Geometri* (3 Timer). 1) Til Bestemmelse af en Trekant ABC har man givet BC = a, AC = b og Arealet T = m². Hvor stor bliver Højden paa Siden BC? Hvorledes kan Trekanten konstrueres, naar a, b og m er givne som Liniestykker paa Figuren? Hvor mange Løsninger kan Opgaven faa?

Hvor stor bliver Siden AB, naar a = 11'; b = 13'; T = 66 □'?

2) Punkterne A, B og C ligger i den angivne Rækkefølge paa en ret Linie. Over hvert af Stykkerne AB, BC og AC er paa samme Side af Linien beskrevet en Halvcirkel. Den Figur, der er begrænset af alle tre Halvcirkler, har et Areal, der er lig med Arealet af en Cirkel med Radius 4, og en Omkreds, der er lig med Omkredsen af en Cirkel med Radius 10. Find Længderne af de to Stykker AB og BC.

4. *Algebra* (3 Timer). 1) Følgende Udtryk:

$$x^2 - 3x + 2 \quad \frac{6x}{2x^2 - 7x + 5} \quad \frac{1}{x - 1}$$

sammenrækkes til én uforkortelig Brøk, og dennes Værdi angives for x = 1.

2) Summen af de 3 første Led i en Kvotientrække med reelle Led er 8; Summen af de 6 første Led i samme Række er 7. Find det første Led og Kvotienten i Rækken.

5. *Skrivning* (2 Timer). A. Prøve i Skønskrift:

1) Alfabetet med store og smaa Bogstaver.

2) I Bjærgegnene er Floderne ofte saa rivende, at de kan flytte større og mindre Stene; i Lavlandet medfører de kun Grus, Sand og Ler, der undertiden kan føres helt ud til Havet; men i Almindelighed synker til Bunds undervejs, efterhaanden som Strømmen bliver langsommere. Først bundfældes Gruset, saa Sandet, medens Leret i Reglen føres helt ud i Havet.

B. Prøve i Haandskrift. (Omdeles og dikteres af Tilsynet 15 Minutter før Udløbet af den til Prøven i Skrivning fastsatte Tid). I Sydskotland, Nordengland og det sydlige Wales findes rige Kullejer. Kullene ligger i Lag, som oftest dybt nede i Jorden, hvor der altid er meget varmt, og hvor det derfor ofte er vanskeligt at bryde dem. De er dannet af Planter, som har vokset i Sumpe og Lavninger for uhyre lang Tid siden, da der var meget varmere paa Jordoverfladen end nu; tykke Jordlag har senere begravet Planterne og presset dem sammen. Tørven i Moserne er ogsaa dannet af Plante-stoffer, men de er ikke nær saa gamle som Kullagene.

6. *Tegning* (4 Timer). En Huggeblok.

Den mundtlige Eksamen afholdes paa Seminariet fra 16. Juni til 7. Juli.

- 19.—16. Juni: Sang (Censor: Sanginspektør, Professor Nebelong).
 22.—26. » Religion (Professor N. A. Larsen, Censorernes Formand, og Provst M. Nielsen).
 22.—23. » Naturhistorie (Dr. W. Sørensen).
 26.—27. » Fysik (Docent, Dr. A. Lehmann).
 26.—27. » Regning (Justitsraad Bertelsen).

29. Juni til 3. Juli: Dansk (Frøken mag. art. Falbe Hansen og Dr. M. Kristensen.)
30. » til 2. » Pædagogik (Professor Kroman).
3.—5. Juli: Gymnastik (Gymnastikinspektør Knudsen.)
4.—5. » Matematik (Dr. Juel).
4.—5. » Historie (Højskoleforstander Rosendal).
6.—7. » Geografi (Professor Dahlberg).
6.—7. » Praktisk Skolegerning (Folketingsmand Guldbrandsen og Overlærer Kjær.)

Optagelsesproven afholdes den 18.—20. Juni. Lærer-eksamen og yngste Klasses Oprykningsprøve slutter 7. Juli. Efter Sommerferien begynder Undervisningen Tirsdag den 21. August Kl. 8.

Vandel, deriblandt Vidnesbyrd fra rette vedkommende om, hvad han har været sysselsat ved siden sin Udtredelse af Børneskolen;

- e) fremlægge Lægeattest for, at han ikke lider af nogen legemlig Mangel — særlig ikke nogen fremskreden Sygdom¹⁾ —, som gør ham uskikket til at være Skolelærer; *denne Attest skal udstedes paa en Blanket, der faas ved Henvendelse til Seminariet.*
- f) have bestaaet den anordnede Optagelsesprøve, som afholdes af Seminariets Lærere.

Optagelse i yngste Klasse kan kun ske ved Undervisningsaarets Begyndelse. Under særlige Omstændigheder kan Ministeriet tillade Undtagelser herfra.

Ingen Elev kan optages i mellemste Klasse uden at have gennemgaaet et Seminariums yngste Klasse og bestaaet Oprykningsprøven, eller i ældste Klasse uden at have gennemgaaet et Seminariums yngste og mellemste Klasse og bestaaet første Del af den afsluttende Lærerprøve og Oprykningsprøven til ældste Klasse.

Under særlige Omstændigheder kan dog de, der har fyldt henholdsvis det 19de eller 20de Aar inden Kalenderaarets Udgang og opfylder ovenstaaende under b) til e) nævnte Betingelser for Optagelse, med Ministeriets Tilladelse efter bestaaet Oprykningsprøve optages i Seminariets mellemste eller ældste Klasse uden at have gennemgaaet yngste eller mellemste Klasse.

---

¹⁾ Ifølge „Lov om Foranstaltninger til Tuberkulosen Bekæmpelse“, § 11, kan for Fremtiden ingen ansættes som Lærer ved det offentlige Skolevæsen uden først ved en højst 3 Maaneder gammel Lægeattest at have godtgjort ikke at lide af Tuberkulose i Lunger eller Strubehoved.

Ved den anordnede Optagelsesprøve maa Eleven ifølge Ministeriets Bekendtgørelse af 8. Juni 1894 godtgøre:

1. at have Færdighed i Benyttelsen af de fire Regningsarter med hele Tal og Brøk (herunder Decimalbrøk) til Løsning af lettere Opgaver;
2. at have Kendskab til de fire Regningsarter med Bogstaver;
3. at kende Grundtræk af Naturhistorien;
4. at have Kendskab til Geografien, særlig Fædrelandets;
5. at have Kendskab til Nordens Historie efter en mindre Lærebog og til Grundtræk af Verdenshistorien;
6. at kunne læse flydende og tydelig Dansk og gøre Rede for Indholdet af det læste; at kende Grundtrækene af den danske Sproglære; med tydelig Haand og uden væsentlige Sprogfejl at kunne skrive en dansk Stil (Diktat, Genfortælling eller fri Fremstilling);
7. at have Kendskab til Bibelhistorien efter en større Lærebog og Kendskab til de kristelige Hovedlærdomme.
8. Det anses dernæst for ønskeligt, at Eleverne har noget Anlæg for Sang og Musik og er i Stand til f. Eks. at synge lettere, kendte Melodier nogenlunde rent og at spille ganske lette Sager paa Violin.

Det overlades det enkelte Seminarium inden for den saaledes givne Ramme nærmere at angive de Fordringer, som ved det paagældende Seminarium vil blive stillet i de enkelte Fag ved Optagelsesprøven.

I Henhold til denne sidste Passus i den ministerielle Bekendtgørelse bemærkes:

til 1: De fire Regningsarter med hele Tal og Brøk skal

kunne anvendes til Løsning af lettere, indklædte Opgaver. Som Maal for Fordringerne henvises til 3. Hefte af »Regnehæfter til Skolebrug« af R. J. Holm og K. M. Kristjansen eller Bertelsens Regnebog §§ 1—5.

til 2: Bogstavregning maa kunne anvendes paa Ligninger af 1ste Grad med en ubekendt.

til 3: I Naturhistorie kræves, at Aspiranten har læst nogle Skildringer af de mest kendte Dyrs Udseende og Liv. (Eks.: Hvirveldyrene efter V. Balslev: Dyrerigets Naturhistorie). Det læste bør saa vidt muligt knytte sig til egne Iagttagelser. Derimod fordres hverken Kendskab til Systematik eller Viden om den indre Bygning, og det fraraades derfor bestemt at bruge Bøger som Lützens eller Boas', der desuden stiller store Krav til den forberedende Lærer.

Det kræves, at Aspiranten har lært at bestemme og kende nogle af de allermest bekendte danske Planter. Men ogsaa her lægges Vægten paa Selviagttagelse og ikke paa Lærdom.

til 4: En mindre Lærebog (f. Eks. P. Dahlbergs Nr. 2) maa være læst med flittig Brug af Kortet. Det anbefales at lade Eleven tegne Kort, særlig Danmarks. Der kræves et nøjere Kendskab til vort Fædrelands Natur og Samfundsforhold, og derpaa maa Kendskabet til fremmede Lande være bygget.

til 5: Der kræves en Oversigt over Danmarks Historie; R. J. Holms Danmarkshistorie anbefales. Det er ønskeligt, at Stykker af Saksens og Snorres Krøniker (Valdemar den Store og Hellig Olavs Saga) er læst og nogle historiske Sange lært. Der kræves efter

en større Lærebog nogle Hovedpunkter af Verdenshistorien (f. Eks. Normannerne, Korstogene, Reformationen, Trediveaarskrigen, Peter d. Store, Napoleonskrigene, Revolutionerne i 1848) eller J. Ottosen »Børnenes Verdenshistorie« i sin Helhed.

til 6: Af den danske Sproglære kræves særlig Kendskab til Ordklasser, Ordformer og lette Sætninger. Det er ønskeligt, at enkelte Hovedværker af vore største folkelige Forfattere kendes. – Der lægges ved Prøven særlig Vægt paa en god dansk Stil.

til 7: Der kræves Kendskab til hele Bibelhistorien (f. Eks. efter Tangs »Mindre Bibelhistorie«) og Balslevs Katekismus.

til 8: Betydningen af at faa Karakter i Sang og Musik bringes i Erindring. Der bør ved Forberedelsen være lagt nogen Vægt ogsaa paa Undervisning i dette Fag. Den, der kommer til Seminariet uden at have modtaget nogen Undervisning i Sang og Violinspil, vil, med mindre han har særlig gode naturlige Anlæg, vanskelig naa et tilfredsstillende Resultat. Som Hjælpemiddel kan anbefales: H. Tofte: Melodibog. Salme og Folkemelodier for Violin.

Særlig Prøve fordres desuden aflagt i Skønskrivning.

Det er ikke tilstrækkeligt, at blot et Afsnit af Historie, Geografi o. s. v. er gennemgaaet, selv om en meget udførlig Fremstilling er lagt til Grund; det hele Pensum maa være gennemgaaet.

Ved Optagelse i Seminariets mellemste og ældste Klasse kræves en Prøve, som svarer til, hvad der i de forskellige Fag er gennemgaaet i yngste og mellemste Klasse.